	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Τρίτη 27 Δεκεμβρίου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

[52] Ακούσας ταῦτα ὁ Θηραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καὶ εἶπεν· Ἐγὼ δ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἰκετεύω τὰ πάντων ἐννομώτατα, μὴ ἐπὶ Κριτία εἶναι ἐξαλείφειν μήτε ἐμὲ μήτε ὑμῶν ὄν ἂν βούληται, ἀλλ' ὄνπερ νόμον οὗτοι ἔγραψαν περιτῶν ἐν τῷ καταλόγῳ, κατὰ τοῦτον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ τὴν κρίσιν εἶναι.

[53] Καὶ τοῦτο μὲν, ἔφη, μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἄγνοῶ, ὅτι οὐδέν μοι ἀρκέσει ὅδε ὁ βωμός, ἀλλὰ βούλομαι καὶ τοῦτο ἐπιδειξάι, ὅτι οὗτοι οὐ μόνον εἰσὶ περὶ ἀνθρώπους ἀδικώτατοι, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοὺς ἀσεβέστατοι. ὑμῶν μέντοι, ἔφη, ὦ ἄνδρες καλοὶ κάγαθοί, θαυμάζω, εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα γινώσκοντες ὅτι οὐδέν τὸ ἐμὸν ὄνομα εὐεξαλειπτότερον ἢ τὸ ὑμῶν ἐκάστου.

[54] Ἐκ δὲ τούτου ἐκέλευσε μὲν ὁ τῶν τριάκοντα κῆρυξ τοὺς ἑνδεκα ἐπὶ τὸν Θηραμένην· ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἡγουμένου αὐτῶν Σατύρου τοῦ θρασυτάτου τε καὶ ἀναιδεστάτου, εἶπε μὲν ὁ Κριτίας· Παραδίδομεν ὑμῖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον·

[55] Ὑμεῖς δὲ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες οἱ ἑνδεκα οὐ δεῖ τά ἐκ τούτων πράττετε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στα νέα ελληνικά τις παραγράφους 52 και 53 [Ακούσας ταῦτα... ἢ τὸ ὑμῶν ἐκάστου.]

Μονάδες 30

B.1 «...ὁ Θηραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν»: Γιατί ο Θηραμένης προέβη σε αυτή την ενέργεια; Τι σήμαινε για τους αρχαίους Έλληνες αυτή η πράξη;

Μονάδες 10

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

B2. Με ποια επιχειρήματα προσπαθεί ο Θηραμένης να υπερασπιστεί τον εαυτό του; Ποιο είναι το τελευταίο όπλο της υπεράσπισης του;

Μονάδες 10

B3. Με βάση τις ενέργειες και τα λόγια του Κριτία στο παραπάνω απόσπασμα από το πρωτότυπο και σε σύγκριση με το παρακάτω απόσπασμα από μετάφραση που σας δίνεται να χαρακτηρίσετε την προσωπικότητα του Κριτία δικαιολογώντας την απάντησή σας κάνοντας αναφορές και στα δυο αποσπάσματα.

Μονάδες 10

Βιβλίο 2. Κεφάλαιο 3. 11-16

15. Τον πρώτο καιρό ο Κριτίας κι ο Θηραμένης ήταν ομοϊδεάτες και φίλοι. Ο Κριτίας όμως που ανάμεσα στα άλλα είχε εξοριστεί κίολας από τους δημοκρατικούς – είχε διάθεση να σκοτώσει πολύν κόσμο, ενώ ο Θηραμένης εναντιωνόταν, λέγοντας ότι δεν ήταν λογικό να θανατώνουν ανθρώπους για μόνο το λόγο ότι τους τιμούσε ο λαός, έστω κι αν δεν πείραζαν σε τίποτα την καλή τάξη. «Στο κάτω- κάτω», τούλεγε, «κ'εγώ κ'εσύ έχουμε πει και έχουμε κάνει πολλά για να αποχτήσουμε δημοτικότητα».

16. Ο άλλος πάλι αποκρινόταν (γιατί φερόταν ακόμα φιλικά στο Θηραμένη) ότι όποιος θέλει να κυριαρχεί είναι υποχρεωμένος να βγάζει από τη μέση εκείνους που θα μπορούσαν να του σταθούν εμπόδιο: «Κι αν φαντάζεσαι ότι επειδή είμαστε τριάντα κι όχι ένας η εξουσία μας δε χρειάζεται τόση φροντίδα όσο και μια προσωπική τυραννία είσαι ανόητος».

Γ1. Να γράψετε τους ζητούμενους ονοματικούς τύπους:

τούτο: δοτική πληθυντικού αρσενικού γένους

άνδρες: γενική πληθυντικού

κῆρυξ: αιτιατική πληθυντικού

κρίσιν: γενική ενικού

βωμός: δοτική ενικού

10 Μονάδες

Γ2. Να γράψετε τους ζητούμενους ρηματικούς τύπους:

εἶπεν: β' ενικό προστακτικής στον ίδιο χρόνο και φωνή

βούληται: γ' πληθυντικό ευκτικής στον ίδιο χρόνο και φωνή

λαβόντες: γ' πληθυντικό οριστικής στον ίδιο χρόνο και φωνή

ἔγραψαν: γ' πληθυντικό υποτακτικής στον ίδιο χρόνο και φωνή

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

βοηθήσετε: β' ενικό οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

10 Μονάδες

Δ. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους (υπογραμμισμένους στο κείμενο):

οὔτοι, ἐπιδειῖται, ἀδικώτατοι, τῶν τριάκοντα, ταῦτα, ἐπὶ τὴν ἐστίαν, τὰ ἐννομώτατα, τὸ ἐμὸν, ὁ κῆρυξ, μοι.

10 Μονάδες

Ε. Με ποιες λέξεις του αρχαίου κειμένου παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια οι παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής; γραμματέας, διαγωγή, κατάληψη, λόγος, γνώση;

10 Μονάδες

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Τρίτη 27 Δεκεμβρίου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A.** 52. Όταν άκουσε ο Θηραμένης αυτά, αναπήδησε στο βωμό (της βουλής) και είπε «Εγώ, είπε, άντρες, σας υποβάλλω την πιο νόμιμη παράκληση απ' όλες, να μην έχει δηλ. ο Κριτίας το δικαίωμα να διαγράφει (από τον κατάλογο) μήτε εμένα μήτε όποιον από σας θέλει, αλλά σύμφωνα με το νόμο, τον οποίο ακριβώς αυτοί συνέταξαν γι' αυτούς που περιλαμβάνονται στον κατάλογο, σύμφωνα με αυτόν και εσείς και εγώ να δικαζόμαστε.
53. Και δεν αγνωώ βέβαια αυτό, μα τους θεούς, είπε, ότι δηλ. καθόλου δε θα με βοηθήσει αυτός εδώ ο βωμός, αλλά θέλω να σας αποδείξω και το εξής, ότι δηλαδή αυτοί είναι όχι μόνο πολύ άδικοι απέναντι στους ανθρώπους, αλλά και πολύ ασεβείς απέναντι στους θεούς. Απορώ όμως με σας, άντρες καλοί και έντιμοι, είπε, που δε θα βοηθήσετε τον ίδιο τον εαυτό σας, και μάλιστα ενώ γνωρίζετε ότι το δικό μου όνομα δε διαγράφεται καθόλου πιο εύκολα (από τον κατάλογο) απ' ό,τι το όνομα του καθενός από σας».
- B1.** Ο σεβασμός προς τον ικέτη που έχει καταφύγει σε κάποιο βωμό ή ιερό ήταν ύψιστο πολιτικό καθήκον. Η παραβίαση του ασύλου θεωρείται μεγάλη ασέβεια, που μολύνει όλη την κοινότητα. Ο Θηραμένης, όταν κατάλαβε ότι κινδύνευε η ζωή του, αναπήδησε ως ικέτης στο βωμό της βουλής, πάνω στον οποίο ορκίζονταν οι βουλευτές ότι θα εκδικάσουν τις υποθέσεις με γνώμονα το δίκαιο και την ηθική. Η προαίσθησή του όμως ότι τελικά δε θα τον σώσει ο βωμός θα αποδειχτεί αληθινή, αφού είχε επίγνωση ότι η καταφυγή του στο βωμό δεν αποτελούσε ασπίδα

2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

προστασίας, καθώς ήξερε καλά πόσο αδίστακτος ήταν ο Κριτίας, προκειμένου να θωρακίσει την τυραννία από κάθε φωνή διαμαρτυρίας. Γιατί οι επιλογές και αποφάσεις των τυράννων δεν επιδέχονται κριτικό έλεγχο και αμφισβήτηση. Ήθελε όμως να αποδείξει σε όλους με την αναμενόμενη βίαιη απόσπασή του από το βωμό ότι οι τριάκοντα ήταν ιδιαίτερα άδικοι και ασεβείς απέναντι σε ανθρώπους και θεούς. Ταυτόχρονα εξέφρασε την έκπληξή του προς τους βουλευτές, καθώς τους έβλεπε απαθείς και ασυγκίνητους μπροστά στο προσωπικό του δράμα. Τους προειδοποιούσε, λοιπόν, ότι αυτή η ωμή καταπάτηση του νόμου και του ασύλου δεν είχε όρια ούτε έκανε εξαιρέσεις, αλλά ότι τους ανάμενε και αυτούς η ίδια τύχη, αν δεν αντισταθούν στις αυθαιρεσίες των τυράννων.

B2. Ο Θηραμένης προσπαθεί να υπερασπιστεί τον εαυτό του με τα ακόλουθα επιχειρήματα: 1. ο Κριτίας δεν έχει την αρμοδιότητα, ώστε να τον διαγράψει από τον κατάλογο των τρισχιλίων, 2. ο Κριτίας παραβιάζει τον νόμο που έγραψαν οι τριάκοντα, κατά τον οποίο αρμόδιοι για την θανατική καταδίκη των τρισχιλίων δεν ήταν οι τριάκοντα, αλλά οι βουλευτές, 3. ο Κριτίας με τις ενέργειες του παραβαίνει τον νόμο και καταλύει κάθε έννοια νομιμότητα, 4. ο Κριτίας έδειξε ασέβεια προς τους θεούς με το να αποσπά ικέτη από τον βωμό των θεών, 5. ο Θηραμένης προειδοποιεί τους βουλευτές ότι αφού ο Κριτίας του φέρθηκε έτσι ενώ είχε καλή φήμη και μεγάλο όνομα, τότε και οι ίδιοι, καθώς δεν διαθέτουν τόσο μεγάλο όνομα, θα έχουν την ίδια τύχη αν δεν τον σταματήσουν. Το τελευταίο όπλο της <<υπερασπιστικής γραμμής>> του Θηραμένη ήταν οι έντονες διαμαρτυρίες και οι κραυγές του λαού. Επικαλείτο θεούς και ανθρώπους να δουν την αδικία που υπέστη, ελπίζοντας ότι έτσι ο λαός θα εξεγειρόταν εναντίον των τριάκοντα τυράννων

B3. Μέσα από τα δύο αποσπάσματα είναι ευδιάκριτες οι παράνομες και εγκληματικές πράξεις του Κριτία. Η ωμή, σκληρή και ανάλγη συμπεριφορά του Κριτία ίσως οφείλεται στην εξορία του «αλλά είχε εξοριστεί κιόλας από τους δημοκρατικούς», αλλά και στον σκληρό και ατίθασο χαρακτήρα του. Το γεγονός ότι είναι σκληρός και

2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

αιμοδιψής φαίνεται από το γεγονός ότι καταδίκασε σε θάνατο τους άξιους και δημοκρατικούς πολίτες, για να μην ανατρέψουν την εξουσία του «δεν ήταν λογικό...ο λαός» και το παραδέχεται με θράσος και κυνικότητα «ο άλλος... να του σταθούν εμπόδιο». Ο Θηραμένης χαρακτηρίζει εκτός αυτού τον Κριτία μαζί με τους τριάκοντα αδικότατο και ασεβή. Αδικότατο γιατί τον διέγραψε από τον κατάλογο και τον καταδίκασε σε θάνατο, παραβιάζοντας έτσι γραπτό νόμο που ο ίδιος συνέταξε, κατά τον οποίο οι βουλευτές ήταν οι αρμόδιοι για τη θανατική ποινή και όχι οι τριάκοντα. Ασεβή διότι διέταξε να τον αποσπάσουν από το βωμό – πράξη ανίερη και ανόσια«ὄτι οὗτοι οὐ μόνον εἰσὶ περὶ ἀνθρώπους ἀδικώτατοι, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοῦς ἀσεβέστατοι». Είναι λοιπόν ένας αδίστακτος ολιγαρχικός.

Γ1. τοῦτο: τούτοις

ἄνδρες: Ἀνδρῶν

κῆρυξ: κήρυκας

κρίσιν: κρίσεως

βωμός: βωμῶ

Γ2. εἶπεν: εἶπέ

βούληται: βούλοιντο

λαβόντες: ἔλαβον

ἔγραψαν: γράψωσιν

βοηθήσετε: βοηθεῖς

Δ. οὗτοι: υποκείμενο στο ἔγραψαν

ἐπιδειξαι: αντικείμενο και τελικό απαρέμφατο στο βούλομαι

2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ἀδικώτατοι: κατηγορούμενο στο ούτοι

τῶν τριάκοντα: γενική κτητική στο κήρυξ

ταῦτα: αντικείμενο σύστοιχο στη μετοχή ακούσας

ἐπὶ τὴν ἐστίαν: εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου

τὰ ἐννομώτατα : αντικείμενο στο ικετεύω

τὸ ἐμὸν: επιθετικός προσδιορισμός στο ὄνομα

ὁ κήρυξ: υποκείμενο στο ρήμα ἐκέλευσε

μοι: αντικείμενο στο ἀρκέσει

Ε. Γραμματέας: ἔγραψαν

Διαγωγή: ἀπαγαγόντες

κατάληψη: λαβόντες

λόγος: εἶπεν

γνώση: γιγνώσκοντες